

اصول حسابداری ۱

تألیف:

محمدرضا شیخی

مدرس دانشگاه

محمد ابراهیم حسن خانی

عضو هیئت علمی

سرشناسه	: شیخی، محمدرضا، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: اصول حسابداری ۱ / مؤلفان محمدرضا شیخی، محمدابراهیم حسن‌خانی.
مشخصات نشر	: تهران: کیومرث، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۸۴ ص. مصور، جدول، نمودار؛ ۲۲*۲۹ س م.
شابک	: ۸۰۰۰۰ ریال: 978-600-5540-48-2
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: واژه‌نامه
موضوع	: حسابداری راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: حسابداری مسائل، تمرین‌ها و غیره (عالی)
شناسه افزوده	: حسن‌خانی، محمدابراهیم، ۱۳۵۹ -
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۱ ش ۹۸ ف ۵۶۵۵/ HF
رده‌بندی دیویی	: ۶۵۷/۰۴۶۰۷۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۵۵۱۸۵۲

تهران - خیابان انقلاب، مقابل دانشگاه تهران، بین خیابان فخر رازی و خیابان دانشگاه،
 پلاک ۱۲۰۲، طبقه زیرین، تلفن ۶۶۴۱۴۴۹۲، دورنگار ۶۶۹۵۰۴۴۶
www.kumarsbook.com Email: info@kumarsbook.com

اصول حسابداری ۱

تألیف: محمدرضا شیخی - محمدابراهیم حسن‌خانی

چاپ: اول، ۱۳۹۱

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: اصلانی - صالحانی

صفحه‌آرایی: ه. سوری (۶۶۴۶۳۴۶۱)

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۴۰-۴۸-۲ ISBN: 978-600-5540-48-2

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۱
فصل اول: کلیات و مفاهیم اساسی حسابداری.....	۱۳
تاریخچه حسابداری.....	۱۳
ماهیت حسابداری.....	۱۴
تعریف حسابداری.....	۱۴
استفاده کنندگان اطلاعات مالی.....	۱۵
ویژگیهای اساسی اطلاعات حسابداری.....	۱۵
مفاهیم اساسی حسابداری.....	۱۶
طبقه بندی مفاهیم اساسی حسابداری.....	۱۶
مفروضات حسابداری.....	۱۷
۱- فرض تفکیک شخصیت.....	۱۷
۲- فرض تداوم فعالیت یا استمرار فعالیت های مالی.....	۱۷
۳- فرض واحد اندازه گیری.....	۱۷
۴- فرض دوره مالی.....	۱۷
۵- فرض تعهدی.....	۱۸
اصول حسابداری.....	۱۸
۱- اصل بهای تمام شده.....	۱۸
۲- اصل تحقق درآمد.....	۱۸
۳- اصل تطابق هزینه ها و درآمدها.....	۱۸
۴- اصل افشاء حقایق.....	۱۹
مباحثها یا اصول محدود کننده.....	۱۹
۱- فزونی منافع بر مخارج.....	۱۹
۲- محافظه کاری (احتیاط).....	۱۹
۳- اهمیت.....	۱۹
۴- خصوصیات صنعت.....	۱۹

۲۰	انواع واحدهای اقتصادی.....
۲۰	۱- واحدهای اقتصادی از نظر مالکیت.....
۲۰	۲- واحدهای اقتصادی از نظر هدف فعالیت.....
۲۱	۳- واحدهای اقتصادی از نظر نوع فعالیت.....
۲۱	۴- واحدهای اقتصادی از نظر تعداد مالک.....
۲۱	انواع رشته‌های تخصصی حسابداری.....
۲۳	انواع گزارشهای حسابداری.....
۲۴	پرسش‌های چند گزینه‌ای.....

۲۵	فصل دوم: آشنایی با اجزای معادله حسابداری (اقدام ترازنامه).....
۲۵	معادله حسابداری.....
۲۵	اجزاء معادله حسابداری.....
۲۵	دارایی‌ها.....
۲۶	۱- داراییهای جاری.....
۲۶	اقدام تشکیل دهنده داراییهای جاری.....
۲۷	۲- داراییهای غیر جاری (بلند مدت).....
۲۸	بدهیها.....
۲۸	۱- بدهیهای جاری.....
۲۸	۲- بدهیهای بلند مدت.....
۲۹	سرمایه (حقوق صاحبان سرمایه).....
۲۹	ترازنامه (بیان).....
۳۰	طرز تهیه و تنظیم ترازنامه.....
۳۱	پرسش‌های چند گزینه‌ای.....
۳۲	مسائل.....

۳۵	فصل سوم: چرخه حسابداری - جمع آوری و تجزیه و تحلیل معاملات و رویدادهای مالی.....
۳۶	اسناد و مدارک مثبت.....
۳۶	تجزیه و تحلیل معاملات و رویدادهای مالی.....
۳۷	قواعد بدهکار و بستانکار کردن حسابها.....
۳۸	سیستم ثبت دو طرفه.....
۳۸	ثبت معاملات در حسابها.....
۴۳	پرسش‌های چند گزینه‌ای.....

فصل چهارم: آشنایی با اقلام صورت سود و زیان و صورتحساب سرمایه.....	۴۷
آشنایی با اقلام صورت سود و زیان.....	۴۷
عوامل موثر بر سرمایه.....	۴۸
درآمد.....	۴۸
نحوه ثبت درآمد.....	۴۸
هزینه‌ها.....	۴۹
نحوه ثبت هزینه‌ها.....	۴۹
انواع صورتهای مالی.....	۵۰
صورت حساب سود و زیان.....	۵۰
سرمایه‌گذاری مجدد طی سال.....	۵۱
برداشت صاحب موسسه.....	۵۱
نحوه ثبت برداشت.....	۵۲
سود یا زیان خالص موسسه.....	۵۲
صورت حساب سرمایه.....	۵۳
شکل صورت حساب سرمایه.....	۵۳
ارتباط بین صورتحساب سود و زیان، صورتحساب سرمایه و ترازنامه.....	۵۳
پرسش‌های چند گزینه‌ای.....	۵۷
مسائل.....	۵۸
فصل پنجم: چرخه حسابداری - ثبت رویدادهای مالی در دفاتر روزنامه و کل.....	۶۱
سند حسابداری.....	۶۱
دفتر روزنامه.....	۶۲
نحوه ثبت و تحریر رویدادهای مالی در دفتر روزنامه.....	۶۳
ستون شماره سند حسابداری (یا ستون ردیف).....	۶۴
ستون عطف (یا ستون شماره صفحه دفتر کل).....	۶۵
رفع اشتباهات در دفتر روزنامه.....	۷۰
۱- کشف اشتباه در دفتر روزنامه قبل از انتقال اقلام از دفتر روزنامه به دفتر کل.....	۷۰
۲) کشف اشتباه در دفتر روزنامه پس از انتقال اقلام از دفتر روزنامه به دفتر کل.....	۷۱
انتقال معاملات از دفتر روزنامه به دفتر کل.....	۷۲
شکل دفتر کل:.....	۷۳
نحوه انتقال اقلام از دفتر روزنامه به دفتر کل:.....	۷۴
تراز آزمایشی.....	۷۸

۷۸	انواع تراز آزمایشی
۷۸	(۱) تراز آزمایشی دو ستونی
۸۰	(۲) تراز آزمایشی چهار ستونی
۸۰	تهیه صورت‌های مالی از روی تراز آزمایشی:
۸۲	پرسش‌های چند گزینه‌ای
۸۳	مسائل

۸۷	فصل ششم: چرخه حسابداری - اصلاح و تعدیل حسابها و تهیه ترازآزمایشی اصلاح شده
۸۷	انواع حسابها
۸۷	اصلاح و تعدیل حسابها
۸۸	خصوصیات ثبت‌های اصلاحی
۸۸	انواع اصلاحات
۸۸	اصلاح حساب پیش پرداختهای هزینه
۹۰	اصلاح حساب پیش دریافت درآمدها
۹۱	اصلاح حساب ملزومات
۹۲	هزینه‌های واقع شده ثبت نشده
۹۲	درآمدهای تحقق یافته ثبت نشده
۹۳	ثبت هزینه استهلاک دارایی‌های بلندمدت استهلاک پذیر
۹۳	برآورد استهلاک
۹۵	تراز آزمایشی اصلاح شده
۹۸	پرسش‌های چند گزینه‌ای
۱۰۰	مسائل

۱۰۳	فصل هفتم: چرخه حسابداری - بستن حسابهای موقت و تهیه ترازاختتامی
۱۰۳	بستن حسابهای موقت
۱۰۴	مراحل بستن حسابهای موقت
۱۰۵	تهیه تراز آزمایشی اختتامی
۱۰۵	بستن حسابهای دائمی در پایان دوره مالی
۱۰۶	افتتاح حسابهای دائمی
۱۱۲	پرسشهای چند گزینه‌ای
۱۱۳	مسائل

۱۱۹	فصل هشتم: تکمیل چرخه حسابداری با استفاده از کاربرگ
۱۱۹	شکل کاربرگ
۱۲۰	مراحل تکمیل کاربرگ ده ستونی
۱۳۱	پرسشهای چند گزینه‌ای
۱۳۲	مسائل
۱۳۵	فصل نهم: چرخه حسابداری در موسسات بازرگانی
۱۳۵	حسابداری موسسات بازرگانی
۱۳۵	موجودی کالا
۱۳۶	صورت حساب یا فاکتور فروش
۱۳۶	معاملات و عملیات مالی مربوط به خرید و فروش کالا
۱۳۶	الف - حسابداری خرید کالا
۱۴۰	ب - حسابداری فروش کالا
۱۴۴	انواع تخفیفات در موسسات بازرگانی
۱۴۴	۱- تخفیفات تجاری
۱۴۵	۲- تخفیفات توافقی
۱۴۵	۳- تخفیفات به دلیل عیب یا عدم تطابق
۱۴۶	۴- تخفیفات نقدی
۱۴۶	نحوه ثبت حسابها
۱۴۶	برداشت کالا توسط صاحب موسسه برای مصارف شخصی:
۱۴۷	سیستم‌های ثبت موجودی کالا
۱۴۷	سیستم ثبت دائمی موجودی کالا
۱۴۷	سیستم ثبت ادواری موجودی کالا
۱۴۸	ارزیابی موجودی کالا
۱۴۸	روش‌های تعیین و ارزیابی بهای تمام شده موجودی کالا
۱۴۹	روش شناسایی ویژه
۱۵۱	مثال جامع:
۱۵۴	پرسشهای چند گزینه‌ای
۱۵۶	مسائل
۱۵۹	فصل دهم: چرخه حسابداری در موسسات بازرگانی
۱۵۹	اصلاح حسابها، تهیه و تنظیم صورتهای مالی و بستن حسابها در موسسات بازرگانی

۱۶۰	نحوه تهیه صورتهای مالی در موسسات بازرگانی
۱۶۰	صورت حساب سود و زیان در موسسات بازرگانی
۱۶۱	صورت حساب سود و زیان یک مرحله‌ای
۱۶۱	صورت حساب سود و زیان چند مرحله‌ای
۱۶۳	فروش خالص
۱۶۳	بهای تمام شده کالای فروش رفته
۱۶۴	کاربرگ در موسسات بازرگانی
۱۶۴	بستن حسابهای موقت
۱۶۵	تراز آزمایشی اختتامی
۱۶۵	بستن حسابهای دائم
۱۶۵	افتتاح حسابهای دائمی
۱۶۶	مثال جامع:
۱۷۲	بستن حسابهای موقت در دفتر روزنامه
۱۷۶	پرسشهای چند گزینه‌ای
۱۷۷	مسائل
۱۸۴	منابع و مآخذ

مقدمه

امروزه داشتن توانایی درک و تجزیه و تحلیل اطلاعات مالی بسیار مهم بوده و برای تمامی افراد بدون توجه به مسیر شغلی ضروری است. مدیران به منظور تصمیم گیری درست و مناسب نیاز به اطلاعات قابل اطمینان و به موقع مالی دارند. صاحبان سرمایه، موسسات اعتباری، بستنکاران، پژوهشگران، سازمان های دولتی و... علاقمندند که از کم و کیف نتایج فعالیت های مالی موسسات مورد نظر خود مطلع شوند و این امر از طریق یک سیستم حسابداری دقیق و کامل قابل ارائه است.

کتاب اصول حسابداری (۱) به منظور در اختیار قرار دادن دانش بنیادی حسابداری، و با هدف آموزش اصول و مبانی دفترداری و حسابداری به دانشجویان سال اول رشته های حسابداری، اقتصاد، مدیریت بازرگانی، مدیریت صنعتی، مدیریت دولتی، مدیریت بیمه، مدیریت بانکی و سایر رشته های مشابه در دانشگاه ها و مراکز عالی می باشد. در این کتاب بیشتر جنبه های آموزش کاربردی مدنظر بوده و در حد امکان و ضرورت تلاش شده از مفاهیم ساده و قابل درک برای افرادی که اولین بار با این حرفه آشنا می شوند، استفاده شود.

با توجه به گستردگی مطالب، کتاب حاضر بر اساس سرفصل های مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی به منظور تامین نیاز درسی در ده فصل تالیف گردیده است. و در توضیح مندرجات هر فصل حسب مورد، از جداول، نمودارها و مثالهایی استفاده نموده ایم. جداول و نمودارها در انسجام مطالب و نهایتاً فراگیری بهتر نقش با اهمیتی دارند. مثالها نیز موجب می شوند که عملاً خود را در جریان کار احساس نموده، مراحل عملیات را حس نماییم. پرسشهای چهارگزینه ای و مسائلی که در آخر هر فصل ارائه گردیده، وسیله ای برای سنجش توانایی های خواننده، پس از فراگیری کامل مطالب مندرج در آن فصل است.

در پایان لازم می دانیم از جناب آقای دکتر وهاب رستمی که در امر تدوین این کتاب دانش و تجربیات خود را در اختیار ما نهاده قدردانی نماییم.

علازغم تلاش فراوان در تالیف این کتاب، بدون شک مجموعه حاضر خالی از اشکال نخواهد بود لذا از کلیه اساتید محترم و دانشجویان عزیز تقاضا دارد با بیان نارسائیه ها و مشکلات احتمالی کتاب زمینه اصلاح و بهبود آن را در چاپهای بعدی فراهم نمایند.

محمد رضا شیخی

محمد ابراهیم حسن خانی